

Profili i Migracionit

2015

Republika e Shqipërisë

Ky dokument prezanton Profilin e Migracionit në Republikën e Shqipërisë për vitin 2015. Hartimi dhe publikimi i tij është mbështetur në piken 4, të nenit 141, të Ligjit nr. 108/2013 "Për të huajt", i ndryshuar. Informacioni i mbledhur dhe analiza e të dhënave për përgatitje e këtij Profili është siguruar nga burime zyrtare. Profili i Migracionit, i miratuar me urdhër të Ministri të Punëve të Brendshme gjendet i publikuar në faqen zyrtare të internetit të Ministrisë së Punëve të Brendshme dhe Policisë së Shtetit Shqiptar. Të gjitha të drejtat janë të rezervuara.

Në krahasim me Profilin e Zgjeruar të Migracionit Profili, në të cilin informacioni është i plotë dhe i detajuar, ky Profil i shkurtuar i Migracionit është një mjet i dobishëm me një numër të kufizuar të faqeve që tregojnë në mënyrë të qartë fushat e interesit, duke synuar prioritetet dhe problemet kyçe, të përditësuar për çdo vit.

Përmbajtja e këtij publikimi është përgjegjësi e Drejtorisë së Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin në bashkëpunim me përfaqësues të Institucioneve të tjera që grumbullojnë të dhëna të fushës së migracionit. Asnjë pjesë e këtij dokumenti nuk mund të riprodhohet, kopjohet apo transmetohet në asnjë formë apo mënyrë elektronike apo mekanike, duke përfshirë fotokopjen, regjistrimin pa të drejtën e autorëve.

Tabela e Përmbajtjes

1.	INFORMACION I PËRGJITHSHËM MBI VENDIN	4
1.1.	SIPËRFAQJA, POPULLSIA, VENDET KUFITARE DHE VIJA KUFITARE	4
1.2.	KARAKTERISTIKAT E VENDIT	4
2.	FLUKSET E PËRGJITHSHME MIGRATORE DHE STOKU I IMIGRANTËVE.....	5
2.1.	FLUKSET MIGRATORE	5
2.2.	STOKU I IMIGRANTËVE	6
3.	MIGRACIONI I RREGULLT FOKUSUAR NË MIGRACIONIN PËR PUNËSIM.....	8
3.1.	AUTORITETET PËRGJEGJËSE SHTETËRORE	8
3.2.	KUADRI POLITIK	8
3.3.	STATISTIKAT	9
4.	MIGRACIONI I PARREGULLT NË VEND	14
4.1.	AUTORITETET PËRGJEGJËSE	14
4.2.	KUADRI POLITIK	14
4.3.	STATISTIKAT	15
5.	KTHIMI, RIPRANIMI DHE RI-INTEGRIMI.....	18
5.1.	AUTORITETET PËRGJEGJËSE	18
5.2.	KUADRI POLITIK	18
5.3.	STATISTIKA	19
6.	INTEGRIMI	25
6.1.	AUTORITETET PËRGJEGJËSE	25
6.2.	KUADRI POLITIK	25
6.3.	STATISTIKA	25
7.	MIGRACIONI DHE ZHVILLIMI	26
7.1.	AUTORITETET PËRGJEGJËSE	26
7.2.	KUADRI POLITIK	26
7.3.	STATISTIKA	26
8.	AZILI DHE MBROJTJA NDËRKOMBËTARE.....	29
8.1.	AUTORITETET PËRGJEGJËSE	29
8.2.	KUADRI POLITIK	29
8.3.	STATISTIKA	30

1. Informacion i përgjithshëm mbi vendin

1.1. Sipërfaqja, popullsia, vendet kufitare dhe vija kufitare

Emertimi Zyrate	Shqipëria
Kryeqyteti	Tirana
Sipërfaqja	28,748 km ²
Popullsia	4 329 326 (regjistruar sipas RGJCK) 2 894 475 (banuese sipas INSTAT)
Gjuha:	Gjuha zyrtare në Shqipëri është gjuha shqipe. Në territoret e banuara nga minoritetet, përveç gjuhës shqipe, flitet dhe gjuha greke, serbo-kroate dhe maqedonase.
Kufiri dhe shtete kufitare:	Gjatësia e përgjithshme: 1079 km (tokësor: 717 km; detar: 362 km; Shtetet kufitare: Mali i Zi 151 km, Kosove 112 km, Maqedoni 172 km, Greqia 282 km)

1.2. Karakteristikat e vendit

Shqipëria është republikë parlamentare, me tre degët e pavarura të qeverisjes – legjislativi (Parlamenti), ekzekutivi (qeveria) dhe gjyqësori (gjykatat). Shqipëria ka një ndarje territoriale në 12 qarqe me kryeqytet Tiranën.

Megjithëse në nivel qeveritar nuk ka një strukturë koordinuese apo lider mbi migracionin, kompetencat administrative në fushën e migracionit dhe azilit janë të ndërthurur dhe të shpërndara ndërmjet Strukturave qeveritare dhe organe të tjera shtetërore, të drejtat dhe obligimet e të cilave janë të shprehura në thelb të kushtetutës Shqiptare dhe akteve të ndryshëm ligjore dhe nënligjore.

Detajimi i përgjegjësive të autoriteteve përgjegjëse për trajtimin të huajve, bazohet në ligjin 108/2013 "Për të huajt", i ndryshuar. Ministria e Punëve të Brendshme ka përgjegjësinë kryesore në fushën e migracionit, integritit dhe azilit. Nën mbikëqyrjen e Ministrisë së Brendshme, autoritetet më të rëndësishme në zbatim janë Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin në Drejtorinë e Policisë së Shtetit dhe Drejtoria e Azilit.

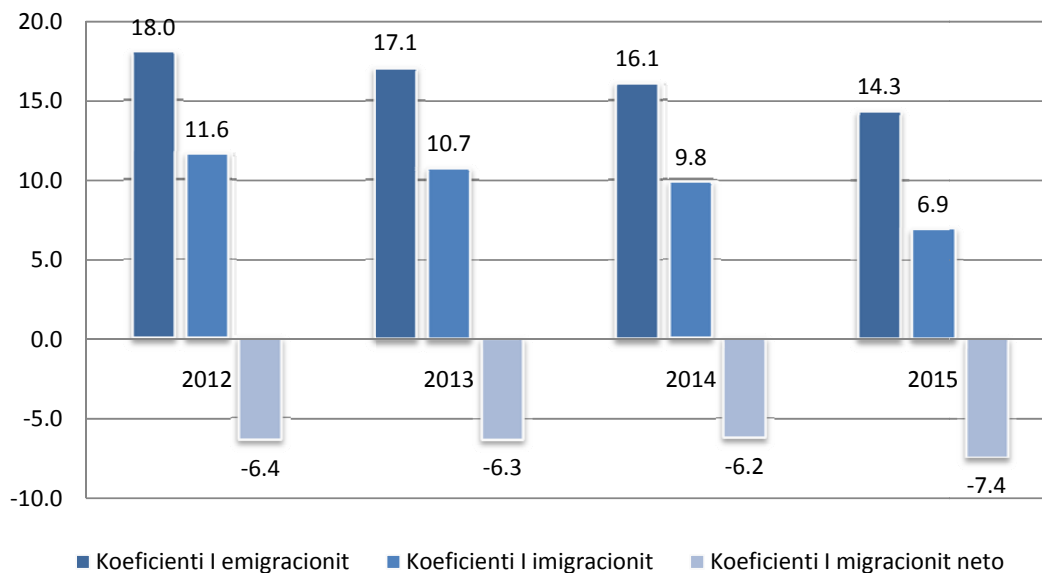
Migracioni, si një problem i mprehtë global, evropian, rajonal dhe kombëtar, përbën një aspekt të rëndësishëm të marrëdhënieve të Republikës së Shqipërisë me vendet fqinje, vendet anëtare të Bashkimit Evropian e me gjerë, si dhe një sfidë serioze në kuadër të përpjekjeve të Shqipërisë për t'u anëtarësuar në Bashkimin Evropian. Përgjithësisht Shqipëria vazhdon të konsiderohet si një vend origjine i emigrantëve ekonomikë, vend transit dhe destinacioni për imigrantët ekonomikë, azilkërkuesit dhe refugjatët. Migrimi në kontekstin shqiptar vazhdon të karakterizohet më shumë nga emigrimi ndërkombëtar i popullsisë vendase dhe më pak nga imigrimi i të huajve në vend. Gjatë vitit 2015 nga Shqipëria më shumë u larguan emigrantë shqiptarë sesa hynë imigrantë. Koeficienti i migracionit neto shënoi një rënie të lehtë, nga -6,4 persona për mijë banorë në 2012, në -7.4 persona për mijë banorë në 2015. Kjo rënie e lehtë i atribuohet më së shumti rënies së fluksit të imigrantëve.

2. Flukset e përgjithshme migratore dhe stoku i Imigrantëve

2.1. Flukset Migratore

Pas vitit 1990 Shqipëria është dominuar nga cikle migruese, të cilat mund të konsiderohen intensive, të parregullta dhe evoluese, si pasojë e veprimit të kombinuar të faktorëve shtytës ekonomikë dhe politikë. Gjatë gjithë periudhës evidentohet një fluks i vazhdueshëm migrimi i shqiptarëve drejt Greqisë, Italisë, vendeve të tjera të BE-së, ShBA-së dhe Kanadasë.

Figura 2.1. Dinamikat e migracionit, 2012-2015 (*Migracioni neto = Imigrantë – Emigrantë*)

Burimi: INSTAT, 2016

Flukset migratore të shtetasve të huaj në Shqipëri rezultojnë të ulëta në krahasim me popullsinë banuese apo atë migruese. Gjatë dekadës së fundit, numri i përgjithshëm i shtetasve të huaj që qëndrojnë në Shqipëri ka mbetur përafërsisht në nivelin 0.3 % të popullsisë vendase dhe origjina e imigrantëve legalë nuk ka shënuar ndryshime të theksuara. Në tabelë paraqiten të dhënat mbi të huajt rezidentë në Shqipëri krahasuar me popullsinë banues dhe migruese .

Tabela 2. 1. Flukset Migratore , 2010-2015

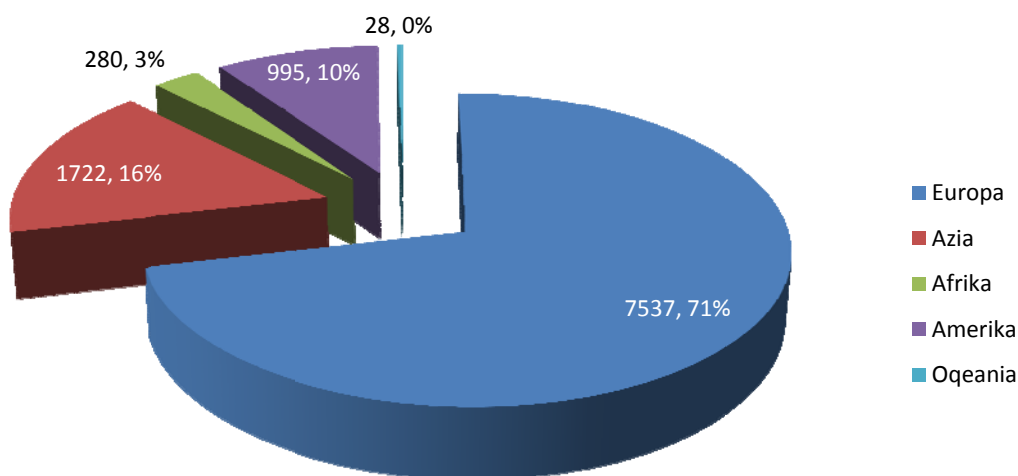
	2012	2013	2014	2015
Popullsia rezidente në Shqipëri	2900247	2896652	2893654	2889167
Imigrantë të regjistruar	7353	8330	9118	10563

Burimi: INSTAT, Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016 (të dhëna të përpunuara)

2.2. Stoku i Imigrantëve

Më 1 janari i vitit 2016, numri i shtetasve të huaj që banojnë në Shqipëri ishte 10562, ose 0.3 % e popullsisë. Në vitin 2015, imigrimi nga vendet evropiane zinte 71%, ndërkohë që 10 % vinin nga kontinenti amerikan, 16 % nga kontinenti aziatik, 3% nga Afrika dhe numri i emigrantëve nga shtete të tjera ishte i papërfillshëm.

Figura 2.2. Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas prejardhjes nga kontinentet me 1 Janar 2016

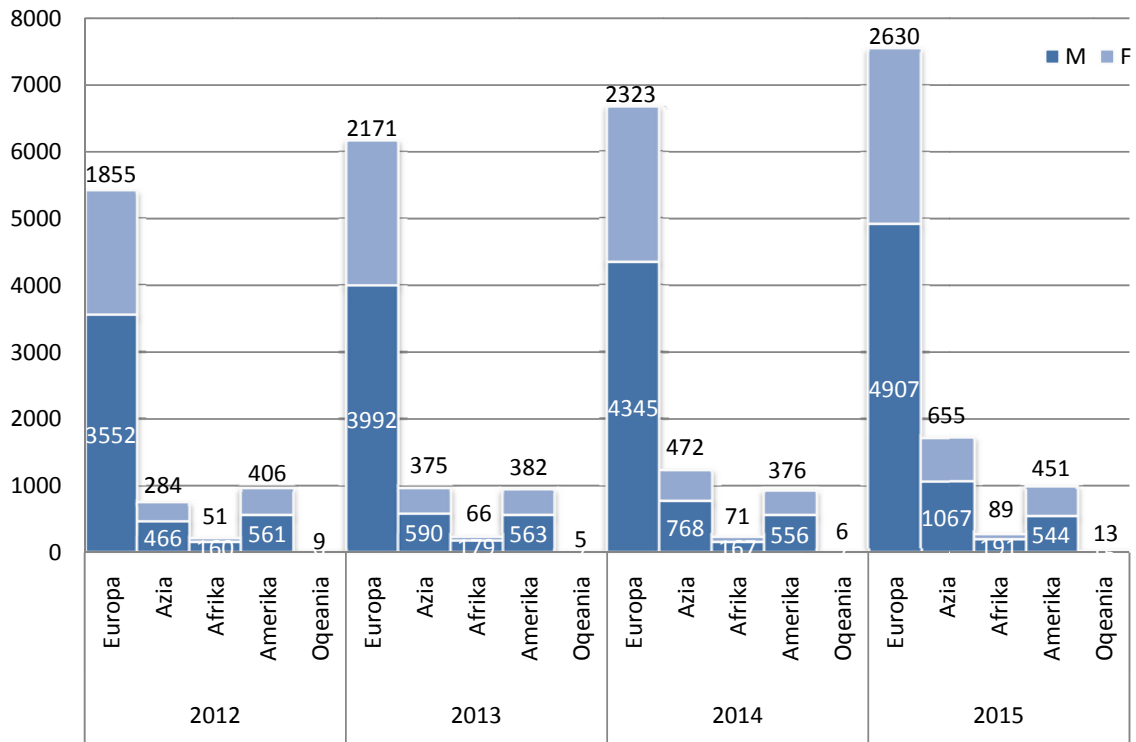

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2016

Prurjet migratore të shtetasve të vendeve të rajonit në kufi me Shqipërinë (Kosovë – Maqedoni – Mal i Zi – Serbi) kryesisht janë dominuar nga ata me etni shqiptare. Ndërmjet imigrantëve evropianë në tërësi për vitin 2015, 28 % (2129) ishin Italianë, 26 % (1942) ishin të shtetësisë Turke, 20% (1538) ishin nga vendet e rajonit (kryesisht Kosovë) dhe afërsisht 26% erdhën nga vende të tjera të Evropës. Pothuaj gjysmën e imigrantëve aziatike e përbënin shtetas azilkërkues nga Irani, 20% erdhën nga Kina (339 persona), 8 % nga Siria (146) dhe 6 % erdhën nga India (101). Imigrantët nga SHBA përbënin 65 % të emigrantëve amerikanë (650 persona), ndërsa imigrantët nga shtete afrikane zinin afërsisht 3 % (280 persona) të numrit total të imigrantëve (10562) për vitin 2015.

Referuar vendit të origjinës dhe gjinisë të shtetasve të huaj, në figure në vijim paraqitet stoku i imigrantëve që jetojnë në Shqipëri për vitet 2012, 2013, 2014 dhe 2015.

Figura 2.3. Të huaj rezidentë në Shqipëri sipas origjinës dhe gjinisë, 2012, 2013, 2014, 2015

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2016.

3. Migracioni i rregullt fokusuar në migracionin për punësim

3.1. Autoritetet përgjegjëse shtetërore

Ministria e Brendshme nëpërmjet strukturave, si Policia e Shtetit (Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin), Drejtoria për Azilin etj., është përgjegjëse kryesore për menaxhimin e migracionit dhe integrimin e tij. Si autoriteti përgjegjës për trajtimin e të huajve që hyjnë, tranzitojnë apo qëndrojnë në territorin e Republikës së Shqipërisë, Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin në varësi të Policisë së Shtetit, e organizuar në nivel qendror dhe vendor, ka përgjegjësi për kontrollin e të huajve dhe marrjen e vendimeve në procedurat e aplikimit për vize të të huajve për të hyrë në Republikën e Shqipërisë; kontrollit kufitar mbi kushtet dhe kriteret për të hyrë, qëndruar dhe tranzituar në Republikën e Shqipërisë; pajisjen e të huajve me leje qëndrimi apo zgjatjen e qëndrimit etj.

Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinise, nëpërmjet Drejtorive në përbërje të saj dhe Shërbimit Kombëtar të Punësimit, ushtron veprimtarinë e saj në përputhje me legjislacionin përkatës, në fushën e zhvillimit dhe monitorimit të politikave shtetërore për emigracionin me lidhje me punësimin, arsimin dhe formimin profesional, standardet sociale, pensionet, familjen, fëmijët dhe politikën rinore etj. Ky institucion është përgjegjës për lejimin e punësimit të të huajve në çdo kohe, përfshirë edhe profesionet.

Ministria e Punëve të Jashtme është përgjegjëse për hartimin dhe zbatimin e politikës së vizave si dhe negociimin e akteve të nevojshme të bashkëpunimit ndërkombëtar në fushën e migracionit; mbështetjen e emigranteve shqiptar jashtë vendit dhe mbrojtjen të drejtave të tyre, organizimin e diasporës shqiptare, etj.

Drejtoria e Çështjeve Konsullore është struktura përgjegjëse në Ministrinë e Punëve të Jashtme për trajtimin e të huajve, hartimin e politikave që hyrjes e qëndrimit të tyre në RSH. Kjo drejtori harton politikën e aktivitetit të shërbimit konsullor, monitoron dhe drejton këtë aktivitet.

3.2. Kuadri Politik

Institucionet përgjegjëse për trajtimin e aspekteve të ndryshme të migracionit në Republikën e Shqipërisë, janë përgjegjëse për zbatimin politikave të veçanta migratore, pjesë përbërëse të politikës së përgjithshme migratore sipas përcaktimeve në aktet ligjore dhe nënligjore me anë të të cilave është rregulluar politika migratore në Republikën e Shqipërisë.

Ndryshimi i normativës migratore gjatë viteve të fundit në frymën e legjislacionit të BE-së ka synuar ndërtimin e një platforme të re të politikave migratore, për më shumë partneritet në menaxhimin global të migracionit. Kështu kuadri ligjor shqiptar (Ligji 108/2013 "Për të huajt" dhe aktet normative në zbatim të tij) ka shënuar mjaft përmirësime në aspekt të procedurave të dokumenteve të udhëtimit, vizave, punësimit, qëndrimit, bashkimit familjar etj.). Gjatë vitit 2015 u miratua Udhëzimi i Përbashkët nr. 265, date 25.05.2015 mbi bashkëpunimin e strukturave të Ministrisë të Punëve të Brendshme, Ministrisë së Punëve të Jashtme dhe Shërbimit Informativ të Shtetit, për trajtimin e shtetasve të huaj me qëndrim të rregullt në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Strategjia Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2014–2020, Miratuar me Vendim të Këshillit të Ministrave nr. 818, datë 26.11.2014. ka si qëllim të përgjithshëm të nxisë vende pune cilësore dhe mundësi për aftësi për gjithë femrat dhe meshkujt shqiptarë gjatë gjithë ciklit të jetës. Strategjia kombëtare për punësim dhe aftësi përqendrohet në katër përparësitë strategjike: nxitja e mundësive për punë të denjë nëpërmjet politikave të frytshme të tregut të punës, ofrimi i arsimit dhe formimit profesional cilësor për të rinjtë dhe të rriturit, nxitja e përfshirjes sociale dhe kohezionit territorial dhe fuqizimi i qeverisjes së tregut të punës dhe i sistemeve të kualifikimeve.

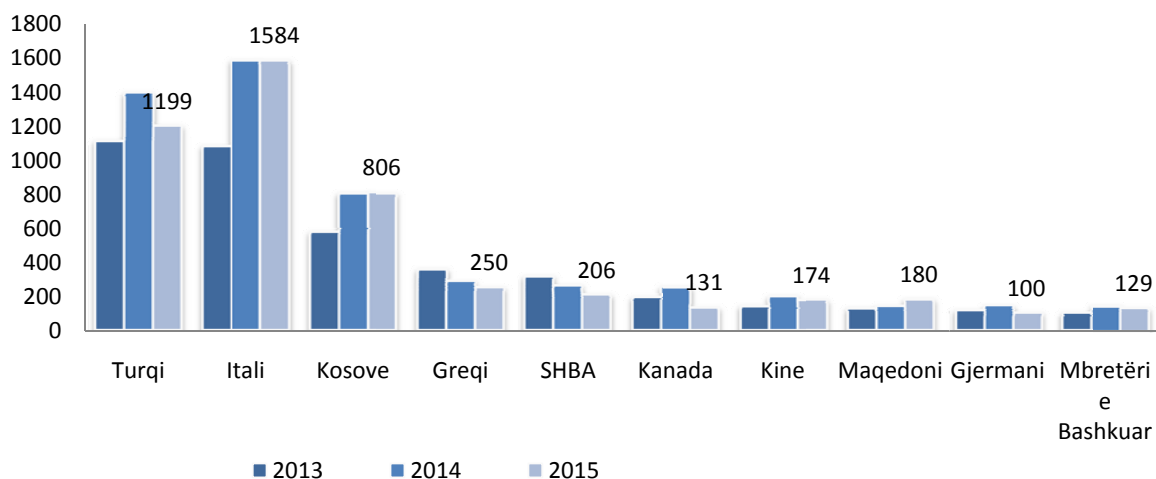
Politikat dhe shërbimet migratore të Ministrisë së Punëve të Jashtme përfshijnë ndër të tjera përmirësimin dhe trajtimin e të huajve në Shqipëri, nëpërmjet garantimit të të drejtave të të huajve kur vijnë në Shqipëri dhe bashkëpunimit me institucionet e tjera që trajtojnë të huaj dhe lehtësimin të kushteve të ardhjes të të huajve në Shqipëri nëpërmjet heqjes së vizave sezonale dhe përmirësimeve procedurale në dhënien e vizave.

3.3. Statistikat

Arsyet më të zakonshme të aplikimeve për leje qëndrimi të shtetasve të huaj në Shqipëri janë aktivitete fitimprurëse, bashkimi familjar dhe studim. Numri i kërkesave për të përfituar një leje qëndrimi në Shqipëri për vitin 2015 ka mbetur i njëjtë megjithëse stoku migrator ke pësuar një rritje prej 16 % krahasuar me vitin 2014.

Gjatë dekadës së fundit, numri i përgjithshëm i shtetasve të huaj që qëndrojnë në Shqipëri ka mbetur përafërsisht në nivelin 0.3 % të popullsisë vendase. Gjithashtu numri dhe origjina e shtetasve të huaj që kanë aplikuar për leje qëndrimi nuk ka shënuar ndryshime të theksuara. Në vitin 2012, rreth 74% të imigrantëve e përbënin ata me origjinë evropiane, 10% nga Azia, 13 % nga Amerika dhe 2% nga Afrika. Në vitin 2013, 74% të imigrantëve e përbënin ata me origjinë evropiane, 12% aziatike, 11 % amerikane dhe 3% afrikane. Në vitin 2014, imigrimi nga vendet evropiane zinte 75%, ndërkohë që 13 % vinin nga kontinenti amerikan, 10 % nga kontinenti aziatik dhe numri i emigrantëve nga shtete të tjera ishte i papërfillshëm, rreth 1-2 %. Në figurë paraqiten të dhënat mbi të huajt që kanë aplikuar për leje qëndrimi në Shqipëri sipas shtetësisë.

Figura 3.1. Aplikime për leje qëndrimi të të huajve sipas shtetësisë, 2012, 2013, 2014, 2015

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2016.

Referuar të dhënave të Regjistrimit Elektronik për të huajt, konstatohet një dominim i shtetasve italianë dhe turqit që vijnë në Shqipëri për motiv punësimi. Kështu ndërmjet imigrantëve evropianë për vitin 2015, përafërsisht 23% ishin Italianë, 20% ishin turq, 15% ishin nga Kosova dhe nga Maqedonia dhe 30% nga vende të tjera. Prurjet migratore nga Kosova, Maqedonia, Mali i Zi, Serbia për vitin 2015 vijnë të dominohen nga ata me kombësi shqiptare.

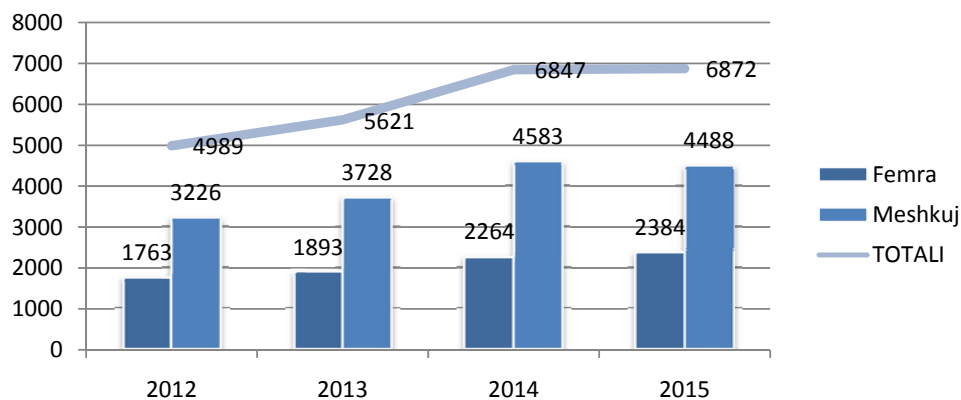
Tabela 3.1. Të huaj rezident në Shqipëri sipas shtetësisë, 2012, 2013, 2014, 2015

Shteti	2012	2013	2014	2015
Turqi	991	1112	1392	1199
Itali	893	1082	1585	1584
Kosove	437	576	803	806
Greqi	304	360	286	250
SHBA	461	315	262	206
Kanada	206	191	253	131
Kine	169	142	200	174
Maqedoni	122	126	137	180
Gjermani	120	118	143	100
Mbretëri e Bashkuar	111	103	142	129

Burimi: Sistemi FER-TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, Tiranë, 2016.

Sipas të dhënave të Regjistrimit Elektronik për të Huajt (FER), gjatë vitit 2015 u përpunuan 6872 aplikime të shtetasve të huaj për leje qëndrimi. Në figurën e mëposhtme paraqitet dinamika e kërkesave për leje qëndrimi në Shqipëri në vitet 2012, 2013, 2014 dhe 2015.

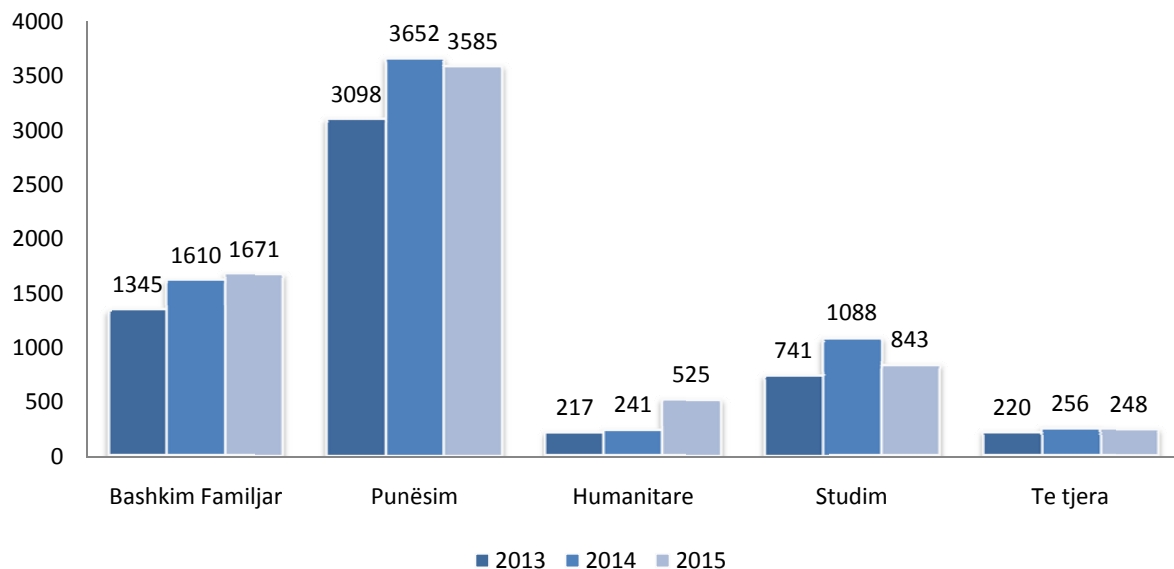
Figura 3.2. Të huaj trajtuar me leje qëndrimi sipas gjinisë.

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Sipas motiveve të qëndrimit, numrin më të madh të të huajve e përbëjnë ata që qëndrojnë në Shqipëri për motive punësimi, me afat mbi 12 muaj, kryesisht meshkuj, përqendruar në kryeqytet, Tiranë. Të dhënat për të huajt që aplikuan për leje qëndrimi në Republikën e Shqipërisë sipas motivit të qëndrimit, gjatë viteve 2012, 2013, 2014 dhe 2015, janë paraqitur në figurën e mëposhtme.

Figura 3.3. Të huaj trajtuar me leje qendrimi sipas motivit, 2012, 2013, 2014, 2015

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Në lidhje me të huajt që vijnë në Shqipëri për qëllime punësimi, evidentohet rritje e kërkesës për punësim kryesisht nga shtetas Italiane (1613 aplikime), turq (1228 aplikime), Kosovare (822 aplikime) etj, ndërsa numri i të huajve të vetëpunësuar është rritur 8 % ku dominojnë shtetasit Italianë.

Rajoni që ka pasur fluksin më të madh të shtetasve të huaj të pajisur me leje pune është Tirana, me rreth 68% të të huajve për vitin 2015.

Sipas burimeve të Ministrisë së Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, vendin e parë e zënë kërkesat për leje pune për kategorinë e punëmarrësve, (1,802 në vitin 2012, 1,888 për vitin 2013, 1,792 për vitin 2014 dhe 1,300 për vitin 2015). Në vend të dytë janë kërkesat e të vetëpunësuarve (258 leje pune në 2012, 234 në vitin 2013, 177 në vitin 2014 dhe 203 për vitin 2015). Referuar të dhënave të Drejtorisë së Përgjithshme të Shërbimit Kombëtar të Punësimit, lëshimi i lejeve të punës sipas Drejtorive Rajonale paraqitet në tabelën në vijim.

Tabela 3.2. Shpërndarja e lejeve të punës së lëshuara për të huajt, sipas Zyrave të Punës

Shpërndarja e lejeve të punës	2012	2013	2014	2015
DRSHKP –Tirane	48 %	50 %	41.1%	38%
DPSHKP	20%	13.7 %	13%	27.1%
DRSHKP- Lezhe	1.3%	7.7 %	2.6%	7.8%
DRSHKP- Fier	9%	7.7 %	8.6%	6.3%
DRSHKP-Shkodër	2.6%	2.8%	1.41%	1.1%
DRSHKP-Durrës	5.1%	5.7%	4.4%	5.9%
DRSHKP Elbasan	3.3%	6.9%	14%	4.9%
Total	2499	2189	2054	1711

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP, Tiranë, 2016

Në lidhje me kërkesat për tu pajisur me leje pune si investitorë, gjatë vitit 2015, janë lëshuar 8 leje pune.

Sektori më i kërkuar për punësimin e të huajve është ndërtimi (19% në 2012, 25% në 2013, 31% në 2014 dhe 32.3% në 2015), i ndjekur nga shërbimet (7% në vitin 2012, 13% më 2013, 17 % në vitin 2014 dhe 15.7% në 2015), industria nxjerrëse (12% në vitin 2012, 10% më 2013, 14% në vitin 2014 dhe 12% në 2015), dhe tregtia (15% në vitin 2012, 12% më 2013, 9% në vitin 2014 dhe 9% në 2015).

Sipas shtetësisë, vendin e parë e zënë shtetasit nga vendet jo anëtare të BE-së: turqit (19% në 2012, 39.5% në 2013, 52% në 2014 dhe 51.8% në 2015), pasuar nga kinezët (7.5% në 2012, 5% në 2013, 12% në 2014 dhe 10.9% në 2015) dhe kanadezët (8% në 2012, 7% në 2013, 8 % në 2014 dhe 5.5% në 2015).

Tabela 3.3. Lëshimi i lejeve të punës, kategorizuar sipas shteteve

	2012		2013		2014		2015	
	LP	%	LP	%	LP	%	LP	%
Turqi	474	19	865	39.5	1068	52	888	51.8
Kine	188	7.5	112	5	248	12	188	10.9
Kanada	195	8	156	7.1	162	7.8	95	5.5
India	17	0.6	37	1.7	54	2.6	57	3.3
Serbia	11	0.4	15	0.6	37	1.8	45	2.6
Egjipti	26	1	47	2.1	32	1.5	44	2.57
Total	2499		2189		2054		1711	

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e SHKP, Tiranë, 2016

Të huajt e pajisur me Leje Pune ishin më së shumti meshkuj (86.2% në 2012, 88.5% në 2013, 92 % në 2014 dhe 89.5% në 2015).

Gjatë periudhës Janar – Dhjetor 2015, janë pajisur me vërtetim deklarimi për punësim (VDP), **1693** të huaj nga të cilet:

Sipas gjinisë: janë pajisur me VDO 408 femra dhe 1285 meshkuj;

Sipas shtetësisë: renditen të parët shtetasit nga Italia - 799 VDP; Kosova - 227 VDP , Greqia - 168 dhe SH.B.A. - 143 VDP;

Sipas sektorëve: në fushën e aktiviteteve të tjera të shërbimit - 303 VDP; në sektorin e tregtisë me shumicë dhe pakicë, riparim mjetesh motorike dhe motoçikletash - 305 VDP; në sektori i ndërtimit - 168 VDP; vullnetarët dhe misionarët fetarë - 165 VDP;

Gjatë periudhës Janar – Dhjetor 2015, janë pajisur me Certifikatë Regjistrimi në Punë (CRP), **274**të huaj nga të cilet:

Sipas gjinisë: jane pajisur me CRP 62 femra dhe 212 meshkuj.

Sipas shtetësisë: renditen të parët shtetasit nga Turqia - 92 CRP; shtetasit nga Kina – 62 CRP;

nga Kanadaaja - 17 CRP dhe nga Korea e Jugut - 16 CRP;

Sipas statusit profesional: Vullnetarët dhe Misionarët Fetarë - 100 CRP; saldatorë - 53 CRP dhe teknikët me 46 CRP.

Gjatë viteve vitet 2012, 2013, 2014 dhe 2015 janë përjashtuar nga detyrimi për tu pajisur me leje pune respektivisht 180, 199, 194 dhe 274 persona. Pjesa më e madhe e përjashtimeve për vitin 2015 janë rezidentë në Tiranë (38.3%), në Elbasan (32.8%), Rrëshen (5.4%) dhe Shkodër (5.1%).¹

Punëmarrësit e huaj pa leje pune, sipas treguesve statistikorë të inspektimeve, përbënin 10% të të huajve në 2012, 4% në 2013, 1% në 2014 dhe 0.8% në vitin 2015.

¹ Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore MMSR, Tiranë, 2016

4. Migracioni i parregullt në vend

4.1. Autoritetet Përgjegjëse

MPB nëpërmjet strukturave, si Policia e Shtetit (Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin, Drejtoria e Përgjithshme Kundër Krimit të Organizuar dhe Kundër Krimeve të Renda), Drejtoria për Azilin, Drejtoria Antitrafik etj., ka përgjegjësinë kryesore në fushën e migracionit të parregullt. Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin nëpërmjet strukturave të sajë Qendrore dhe Vendore, është përgjegjëse për parandalimin dhe luftën e migracionit të parregullt nëpërmjet menaxhimit të integruar të kufijve; kontrollin e ligjshmërisë së qëndrimit të të huajve në territor dhe marrjen e masave të largimit vullnetar, dëbimin, ndalimin e të huajve të parregullt në territor dhe kthimin e tyre në vendin e origjinës apo në vendin transit nga kanë ardhur; zbatimin e Marrëveshjeve të Ripranimit me vendet e tjera; pritjen, intervistimin dhe përzgjedhjen e shtetasve të kthyer në kufi, si dhe informimin e tyre mbi mundësitë e riintegrit në vend; bashkëpunimit rajonale dhe me gjere në fushën e shkëmbimit të të dhënave statistikore mbi migracionin a paligjshëm dhe paralajmërimin e hershem; identifikimin dhe trajtimin e viktimave/ viktimave të mundshme të trafikimit të personave në zbatim të Mekanizmit Kombëtar të Referimit dhe Procedurave Standarde të Veprimit për identifikimin, referimin dhe asistimin e viktimave / viktimave të mundshme të trafikimit; përfshire dhe të miturit e pashoqëruar, për luftën kundër trafikimit dhe kontrabandimit të personave.

Me qëllim kontrollin dhe menaxhimin efektiv të migracionit të pa rregullt, Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin bashkëpunon dhe ndër vepron me Drejtorinë e Azilit në Ministrinë e Punëve të Brendshme, e cila mbulon çështjet për azil, refugjatët në Shqipëri. Kjo drejtori është autoriteti përgjegjës vendim marrës për azilin dhe refugjatët një strukturë përgjegjëse në ministrinë përkatëse për çështjet e azilit dhe refugjatët. Ajo është përgjegjëse për trajtimin e aplikimeve, procedimin, shqyrtimin e dëgjimeve dhe grumbullimin e të dhënave të tjera të nevojshme për plotësimin e dokumentacionit për çdo aplikim për azil.

Drejtoria Antitrafik merret vetëm me monitorimin, bashkërendimin, nxitjen dhe orientimin e veprimtarisë së strukturave qendrore/vendore në çështjet e parandalimit dhe luftës kundër trafikimit të personave, në kuadër të zbatimit të Strategjisë Kombëtare të Luftës kundër Trafikimit të Personave.

4.2. Kuadri Politik

Kuadri ligjor shqiptar (Ligji 108/2013 "Për të huajt" dhe aktet normative në zbatim të tij) ka shënuar mjaft përmirësime dhe në aspekt të procedurave për trajtimin e të huajve të parregullt si: luftës kundër migracionit të paligjshëm, përfshirë të miturit e pashoqëruar, hyrjen e paligjshme, qëndrimin e paligjshëm, punësimin e paligjshëm, martesat fiktive, përgjegjësitë e transportuesit etj.

Ligji i azilit me nr. 121 i vitit 2014, përafuar pjesërisht me një sërë Direktivash të Këshillit dhe Parlamentit Evropian, ka për qëllim parashikimin e kushteve e të procedurave për dhënien dhe heqjen e azilit, mbrojtjen plotësuese dhe mbrojtjen e përkohshme në Republikën e Shqipërisë, të drejtat dhe detyrimet e azilkërkuesve, refugjatëve e të personave nën mbrojtje të përkohshme dhe plotësuese, përmbajtjen e statusit të refugjatit dhe mbrojtjes plotësuese, të drejtën për bashkim

familjar, si dhe përcaktimin e kushteve për integrimin e refugjatëve e të personave nën mbrojtje plotësuese në Republikën e Shqipërisë.

Strategjia Kombëtare e Menaxhimit të Integruar të Kufirit 2014–2020, miratuar me VKM Nr. 119, datë 05.03.2014, konceptuar për bashkërendim dhe bashkëpunimin ndërmjet të gjithë autoriteteve dhe agjencive, të përfshira në sigurinë kufitare dhe lehtësimin e tregtisë, me qëllim përsosjen e sistemeve të efektshme dhe me rendimet të menaxhimit të integruar të kufirit, me synim arritjen e qëllimit të përbashkët të kufijve të hapur por të kontrolluar dhe të sigurt.

4.3. Statistikat

Gjatë vitit 2015, pati një ulje të numrit të shtetasve huaj, të kapur në tentativë për të kaluar në mënyrë të paligjshme transit nëpër Shqipëri. Numri i shtetasve të kapur gjatë këtij viti (2047) ishte rreth 22 % më i ulët se numri i shtetasve të huaj të kapur një vit më parë (2618). Në vitin 2014 rreth 33.8 % e të huajve u kapën në brendësi të territorit, ndërsa 66.2 % në afërsi të kufirit shtetëror dhe në PKK. Ndërsa gjatë vitit 2015 vërehet se rreth 25.4% e shtetasve u kapën në brendësi të territorit, ndërsa 74.6% në afërsi të kufirit shtetëror.

Numri i shtetasve të huaj imigrantë të parregullt, që u kapën duke hyrë në mënyrë ilegale nëpërmjet kufirit të gjelbër me Greqinë, gjatë vitit 2015 ishte 1629. Krahasuar me vitin 2014 ku numri ishte 2328 rezulton se shifrat kanë pësuar një rënie me 629 imigrantë të parregullt më pak. Shtetasit e huaj imigrantë të parregullt, që kanë preferuar të përdorin për të kaluar transit territorin e Shqipërisë kryesisht ata shtetas që janë gjendur në pjesën e Janinës dhe Igumenicës në Greqi. Shtetasit e huaj imigrantë të parregullt të cilët janë kapur nga personeli i kufirit dhe migracionit kanë deklaruar se qëllimi i tyre është kalimi transit nëpërmjet vendit tonë me destinacion, vendet e BE – së.

Numri i shtetasve të huaj imigrantë të parregullt që tentuan të kalonin ilegalisht kufirin e gjelbër transit nga Shqipëria në drejtim të Malit të Zi gjatë vitit 2015 pësoi një rritje të ndjeshme nga 94 gjatë vitit 2014 në 353 gjatë vitit 2015. Shtetasit e huaj imigrantë të parregullt të kapur në kufi me Malin e Zi nuk kanë preferuar të kërkojnë azil apo të qëndrojnë në Shqipëri.

Ata kanë deklaruar para autoriteteve lokale të kufirit dhe migracionit, se qëllimi i tyre është kalimi transit nëpërmjet vendeve të Ballkanit (Shqipëri, Mali Zi, Bosnje Hercegovinë, Kroaci) me destinacion përfundimtar vendet e BE-së dhe mundësisht Gjermaninë.

Tabela 4.1. Të huaj të evidentuar të parregullt sipas vendit të konstatuar, 2012 - 2015

Të huaj të parregullt	2012	2013	2014	2015
Në zone kufitare	1068	959	1712	1527
Në PKK	26	11	17	-
Në territor	79	996	778	520
Totali	1182	1978	2618	2047

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Për sa i përket origjinës së shtetasve të huaj të kapur në tentativë për kalim të paligjshëm të kufirit, numri më i lartë vjen përsëri nga Siria (1,354), Eritrea (171), Kongo (46) shtetas, Somalia (118)

ndërkohë që në vitin 2015 vërehet një ulje e ndjeshme e shtetasve të kapur nga Pakistani, Nigeria dhe Afganistani.

Tabela 4.2. Të huaj nga vendet e treta sipas shtetësisë, 2012, 2013, 2014, 2015

Shtetësia/Viti	2012	2013	2014	2015
Algjeri	439	66	-	-
Siri	163	543	1941	1354
Marok	147	47	-	66
Afganistan	127	138	35	-
Palestine	99	-	17	29
Tunizi	79	13	-	-
Pakistan	26	400	30	-
Kongo	-	-	64	46
Guinea	-	11	19	58
Somalia	-	204	48	118
Sudan	--	82	44	31
Eritrea	-	274	324	171
Nigeri	-	38	-	-
Indi	-	13	-	-
Komora	-	12	-	-
Iran-Irak	-	-	-	70
Gana	-	-	-	52
Te tjera	102	132	96	52

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Numri i shtetasve të huaj të cilëve u është refuzuar hyrja sipas PKK-ve (tokësore, ajrore, detare) dhe sipas viteve 2012 - 2015, pasqyrohet në tabelë .

Tabela 4.3. Të huaj refuzuar në hyrje sipas llojit të PKK, 2012, 2013, 2014

Kufiri/Viti	2012	2013	2014	2015
Tokësor	278	209	366	290
Ajror	100	90	101	327
Detar	12	6	5	12
Shuma	390	305	472	629

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Referuar të dhënave në tabelën në vijim, refuzimet kanë ndodhur për arsye të mungesës së dokumenteve të udhëtimit dhe të automjeteve, dokumente të pavlefshme, mungesës së vizës, tejkalimit të afatit të qëndrimit, mungesës së mjeteve financiare, si dhe nuk justifikojnë qëllimin e udhëtimit

Tabela 4.4. Të huaj refuzuar në hyrje sipas motivit, 2012, 2013, 2014, 2015

Arsyeja e refuzimit/Viti	2012	2013	2014	2015
Dokumentacioni pavlefshëm, mungese vize	225	152	169	129
Nuk justifikon qëllimin	64	54	98	311

tejkalim afati qendrimi	7	16	43	17
Njoftim në sistem	9	6	25	10
Mungese mjete financiare	11	10	6	6
Nuk plotëson kushtet e qendrimit në RSH	0	0	9	0
Te tjera	74	67	124	156
Total	390	305	474	629

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Shtetasit shqiptarë dhe të huaj, që kthehen nga policitë e vendeve të tjera në kufi, u nënshtrohen procedurave të posaçme të pritjes, intervistimit dhe më pas, për zgjedhjes. Referuar të dhënave të administruara nga Drejtoria Antitrafik në Ministrinë e Punëve të Brendshme, për vitin 2015 rezultojnë vetëm 4 shtetase të huaj (te gjinisë femër), të identifikuar si viktima të mundshme të trafikimit, me shtetësi: 1 Filipineze, 1 Kosovare dhe 2 nga Mbretëria e Bashkuarat.

5. Kthimi, Ripranimi dhe Ri-integrimi

5.1. Autoritetet Përgjegjëse

Ministria e Punëve të Brendshme nëpërmjet strukturës së Drejtorisë së Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin në Policen e Shtetit, ka përgjegjësinë kryesore për hartimin e politikave për kthimin/ripranimin e të huajve me qëndrim të paligjshëm në Shqipëri, si dhe për implementimin e instrumenteve juridike dypalëshe dhe shumëpalëshe (marrëveshje ripranimi me qëllim ndjekjen dhe kryerjen e procedurave të kthim/ripranimit të shtetasve të saj, kthimet vullnetare, zbatimi i të cilave asistohet nga Organizata Ndërkombëtare për Migracionin në Shqipëri IOM

Zbatimi i kthim/ripranimeve mbështetet nga oficeret e kontaktit dhe stafet konsullore shqiptare jashtë shtetit që marrin pjesë në praktikat e bashkëpunimit me autoritetet të vendeve përkatëse për të mbështetur kthimin e personave. Si rezultat i refuzimit të azilkerkimit nga shtetas shqiptare në disa shtete të BE-se kthimet, pas përfundimit të procesit të azilkerkimit, nga një natyrë depërtuese janë konvertuar në kthime vullnetare. Bisedimet dypalëshe i kanë paraprirë fenomenit të kthimit vullnetar kryesisht, nëpërmjet fluturimeve speciale, nga shtete të BE-se si Gjermania, Franca, Britania e Madhe, Suedia etj. Shume fluturime të kësaj natyre koordinohen nga Frontex (Agjencia Evropiane e Menaxhimit të Kufijve dhe Rojës Bregdetare)

Në procesin e ri integrimit janë të përfshira shumë institucionet të nivelit qendror dhe vendor që merren me zbatimin e politikave për ri integrimin e personave të riadhesuar. Nder më të rëndësishmet janë: Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinise, Ministria e Arsimit dhe Sportit, Ministria e Shëndetësisë etj.

Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë, nëpërmjet programeve të riintegrit, mbështetur nga Organizata Ndërkombëtare IOM etj, është përgjegjëse në riintegrimin e shtetasve shqiptarë të kthyer, konkretisht në:

- Përfshirjen e kategorisë së shtetasve shqiptarë të kthyer me probleme ekonomike, në grupet e veçanta të punëkërkesve të papunë që përfitojnë nga programet e nxitjes së punësimit;
- Identifikimin e nevojave ekzistuese për formimin profesional të shtetasve shqiptarë të kthyer;
- Ofrimin e trajnimeve falas në drejtoritë rajonale të formimit profesional publik të shtetasve shqiptarë të kthyer me probleme ekonomike;
- Ngritjen dhe funksionimin e "Sporteve të Migracionit" në të gjitha Zyrat Vendore të Punësimit.

Ministria e Arsimit dhe Sportit është përgjegjëse për të kontribuar në integrimin e shtetasve të huaj dhe shqiptareve të kthyer në Shqipëri në fushën e arsimimit, kulturës dhe shkencës.

5.2. Kuadri Politik

Në fushën e adresimit të migrimit ilegal duke siguruar kthimin efikas dhe të qëndrueshëm, për Shqipërinë vazhdon të jetë prioritet në veçanti kthimi vullnetar. Në përputhje me Direktivën e Kthimit, politika e kthimit në Shqipëri mbështet kthimin vullnetar të personave të cilët janë subjekt i një detyrimi për tu larguar nga territori i Shqipërisë. Politikat e kthimit, ripranimeve dhe riintegrit të qëndrueshëm të të kthyerve; politika e largimeve, dëbimeve, ndalimeve; politika e mbrojtjes së të drejtave dhe lirive themelore të imigrantëve dhe mbrojtjes së të dhënave personale; politika dhe

masat represive dhe ankimimit; politika e integritit të imigrantëve, etj, janë të shprehura në normativen ligjore për të huajt (Ligji 108/2013 “Për të huajt” i ndryshuar me Ligjin 74/2016 dhe aktet normative në zbatim të tij). Gjate vitit 2015 u miratua Udhëzimi i Ministrisë të Punëve të Brendshme nr 293, date 04.06.2015 mbi trajtimin e shtetasve të huaj me qëndrim të parregullt në territorin e Republikës së Shqipërisë

Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë nëpërmjet Drejtorive në përbërje të saj dhe Shërbimit Kombëtar të Punësimit, ushtron veprimtarinë e saj në përputhje me legjislacionin përkatës, në fushën e zhvillimit dhe monitorimit të politikave shtetërore për emigracionin dhe çështjet e lidhura me të: punësimin, arsimin dhe formimin profesional, dhe imigracionin e punës, marrëdhëniet e punës, etj.

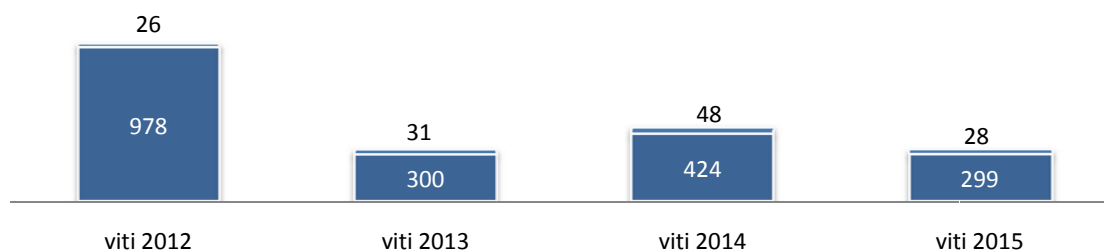
Prej vitit 2010, në varësi të Shërbimit Kombëtar të Punësimit funksionojnë Sportelet e Migracionit (SM), të cilat janë gritur pranë të gjitha Zyrave Vendore të Punësimit. Sportelet e Migracionit janë pjesë e rëndësishme e mekanizmit të mbështetjes për rinteprim. Këto struktura shërbejnë si pikë kyçe në nivel vendor për të mbledhur të dhëna të hollësishme për shtetasit shqiptarë të kthyer, të cilët paraqiten vullnetarisht pranë tyre. Sportelet e Migracionit kryejnë funksionet e mëposhtme: i) Intervistimi shtetasve shqiptarë të kthyer që paraqiten vullnetarisht në sportel; ii) Dhënie informacioni për shërbimet publike dhe ato private, në përputhje me nevojat e identifikuara (kur ekzistojnë); iii) Referim tek shërbimet publike dhe ato private (kur ekzistojnë) si dhe projekte specifike të shoqërisë civile në përputhje me nevojat e tyre. Politikat migratore përfshihen dhe në Strategjinë Kombëtare për Punësim dhe Aftësi 2014–2020.

Ministria e Punëve të Jashtme bashkërendon veprimet me strukturat e Ministrisë së Punëve të Brendshme për zbatimin e marrëveshjeve bilaterale dhe multilaterale të Ripranimit të shtetasve.

5.3. Statistika

Në vitin 2015, nga 2047 të huaj të kapur apo të konstatuar në situatë të parregullt, janë larguar me procedura ripranimi 299 persona, kryesisht drejt Greqisë. Shtetësitë e personave të kthyer sipas Drejtorisë së Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin ishin nga Siria, Eritrea, Somalia, Marok etj. Për shtetasit e huaj nga vendet e treta të kapur në territor është aplikuar procedura e largimit mbi baza vullnetare dhe pjesërisht janë trajtuar në Qendrën Pritëse të Mbyllur duke vijuar me procedurat e kthimit mbi baza të marrëveshjeve dypalëshe mes Shqipërisë dhe vendeve të origjinës/të tranzitit.

Figura 5.1. Të huaj nga vendet e treta në Qendrën Pritëse të Mbyllur, 2012, 2013, 2014, 2015

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Numri i personave të trajtuar në Qendrën e Mbyllur u ul rreth 29.5 %, përkatësisht nga 424 në 2014, në 299 në 2015. Kjo ulje vjen si rezultat i prevalences së trajtimit të shtetasve të huaj, subjekte të detyrimit ligjor për t'u larguar nga terrori i Republikës së Shqipërisë, me urdhra largimi që ekzekutohen mbi baza vullnetare.

Karakteristike për flukset migratore në Shqipëri mbetet kthimi vullnetar i shtetasve shqiptare. Tabela e mëposhtme paraqet numrin e shtetasve shqiptarë të kthyer nga vendet e BE-së gjatë viteve të fundit, sipas grup-moshave.

Tabela 5.1. Shtetas shqiptarë të kthyer sipas grupmoshës për 2012- 2015

Viti	Totali	Meshkuj		Femra	
		Gjithsej	nen 18 vjeç	Gjithsej	Nen 18 vjeç
2012	14762	14097	495	665	46
2013	20751	20461	535	290	56
2014	20376	19354	397	1022	78
2015	25134	23592	260	1542	37

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Pra, rreth 93.8% e emigrantëve të kthyer në vitin 2015 kanë qenë meshkuj, kundrejt 6.2% femra, ndërkohë që në vitin 2014 meshkujt përbënin rreth 95% të të kthyerve.

Tabela e mëposhtme paraqet shtetet kryesore prej nga janë kthyer të miturit shqiptarë të pashoqëruar.

Tabela 5.2. Shtetet kryesore kthyesë të të miturve të pashoqëruar, 2013-2015

Viti	2013	2014	2015
Greqia	803	611	10
Franca	34	92	54
Britania e Madhe	25	46	1
Zvicër	17	38	0
Suedia	14	29	16
Gjermania	10	28	19
Bruksel	-	-	5
Norvegji	-	-	4
Angli	-	-	1
Totali	972	907	120

Burimi: Sistemi TIMS në Drejtorinë e Policisë së Shtetit, 2016

Gjatë vitit 2015, në raport me vitin 2014, numri i kërkesave për kthim të të miturve të pashoqëruar apo të ndarë në lëvizje në vendet të BE-së u rrit. Kjo vërehet në tabelën e mëposhtme (5.3) ku për vitin 2015 gjeografia dhe numri i shteteve kthyesë është rritur.

Me qëllim adresimin e kësaj problematike të mpërthtë dhe me vullnetin e mirë për të minimizuar këtë fenomen të pazakontë të miturve të pashoqëruar apo të ndarë në lëvizje janë zhvilluar takime me përfaqësues të Agjencive të Migracionit të shteteve si Gjermania, Franca, Suedia, Belgjika,

Greçia etj Bashkëpunimi në këtë fushe është fokusuar në marrjen e informacionit nga shtetet kërkuese si dhe në realizimin e një kthimi/ripranimit të sigurt të të miturit të pashoqëruar apo të ndare në lëvizje pranë familjes apo të dorëzimit të tyre pranë entit shtetëror të ngarkuar me ligj për akomodimin e tyre. Bashkëpunimi i strukturave të policisë kufitare dhe migracionit me shërbimin social shtetëror, si enti kryesor shtetëror i trajtimit social të të miturve, është në nivele të kënaqshme.

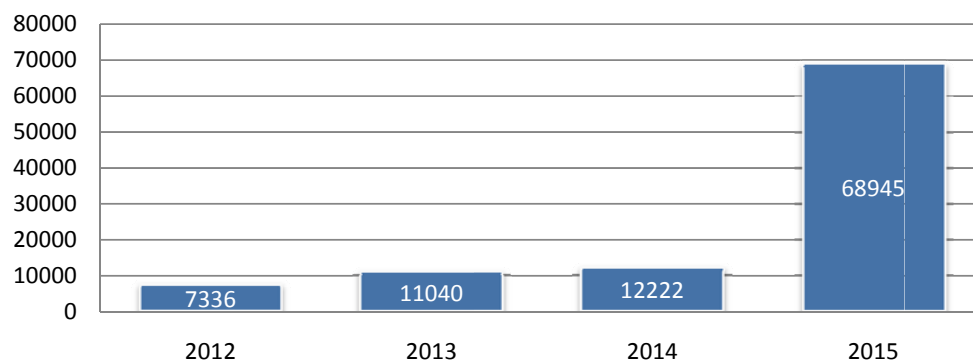
Figura 5.3. Kthimi i të miturve të pashoqëruar nga vendet e BE-së me procedurë ripranimi për vitet 2014 dhe 2015

Shteti	2014		2015	
	Kërkesa	Të ripranuar	Kërkesa	Të ripranuar
Franca	4	3	55	24
Gjermania	-	-	19	13
Suedia	6	2	26	12
Belgjika	-	-	5	4
Norvegjia	-	-	4	4
Greçia	3	3	10	9
Anglia	-	-	1	1
Italia	1	1	-	-
Totali	14	9	120	68

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016

Ndërkohë gjatë vitit 2015 u verejt një rritje e ndjeshme e fluksit të shtetasve shqiptarëve që kërkonin azil në vendet e BE-së. Në figurën e mëposhtme paraqitet dinamika e kërkesave për azil në këto vende gjatë periudhës 2012-2015.

Figura 5.2. Shtetas shqiptarë që kanë kërkuar azil në shtete e BE-së, 2012, 2013, 2014, 2015

Burimi: Drejtoria e Përgjithshme e Kufirit dhe Migracionit, Tiranë, 2016 (të dhëna të përpunuara)

Vendet kryesore ku shtetasit shqiptarë kanë kërkuar azil janë Gjermania, Greçia, Suedia, Franca, Mbretëria e Bashkuar dhe Belgjika. Arsyet kryesore të azil kërimit kanë qenë ato ekonomike, duke çuar për rrjedhojë në nivele të larta refuzimi lartë të kërkesës për azil nga vendet e BE-së.

Kthimi i emigrantëve, duke iu referuar studimit të INSTAT dhe IOM të vitit 2014, është intensifikuar

gjatë viteve të fundit. Duke iu referuar moshës, rezultojnë se moshën më të zakonshme e kthimit variojnë ndërmjet 25 dhe 29 vjeç, ndërsa përqindja e të kthyerve në moshë pensioni është e ulët, rreth 6%. Duke iu referuar gjinisë, shumica e të kthyerve janë meshkuj, 73.7%, kundrejt 26.3% femrave. Duke iu referuar gjendjes civile, rezultojnë se mbi 30% e të gjithë të kthyerve kanë mbajtur gjendjen e tyre civile "beqar/e" gjatë migracionit dhe pas kthimit në Shqipëri. Ndërkohë, përqindja e migrantëve që janë martuar jashtë vendit është më e lartë sesa e atyre që janë martuar pas kthimit në Shqipëri (11.8% kundrejt 6.6%). Duke iu referuar dëshirës së kthimit, rreth 94% e të kthyerve pranojnë së vendosën me vullnetin e tyre të kthehen, ndërsa më pak se 6% e tyre pranojnë së kanë qenë të detyruar të kthehen. Duke iu referuar vendit nga kthehen, Greqia ka qenë vendi i destinacionit të fundit për shumicën e të kthyerve (70.8%) e ndjekur nga Italia, Mbretëria e Bashkuar dhe Gjermania.²

Një pjesë e shtetasve shqiptarë që kthehen nga emigracioni paraqiten pranë Sporteve të Migracionit (SM) që ndodhen në të gjitha zyrat rajonale dhe vendore të punësimit. Në të gjithë vendin janë ngritur 36 SM. Në zbatim të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010-2015 dhe Planit të saj të Veprimit këto struktura intervistojnë shtetasit shqiptarë të kthyer që paraqiten në sportel, japin informacion për shërbimet publike dhe private, në përputhje me nevojat e identifikuar dhe referojnë të shërbimet publike dhe private si dhe projekte specifike të shoqërisë civile, në përputhje me nevojat e shtetasve shqiptarë të kthyer. Shtetasit e kthyer paraqiten vullnetarisht pranë sporteve.

Në tabelë paraqitet numri i shtetasve të kthyer, të regjistruar në SM gjatë katër viteve të fundit.

Tabela 5.4. Shtetas shqiptarë të kthyer të regjistruar në Sportelet e Migracionit (SM) sipas viteve;

VITI	Viti 2012	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
Shtetas shqiptarë	1536	1171	834	520

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010-2015. Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë. Shërbimi Kombëtar i Punësimit. Tiranë, 2016

Dy vendet kryesore nga janë kthyer shtetasit shqiptarë janë Greqia dhe Italia.

Pjesa më e madhe, rreth 80%, e shtetasve shqiptarë të kthyer të paraqitur pranë SM vijnë nga Greqia, ndërsa 14% nga Italia. Të kthyerit nga vende të tjera të BE dhe jo-anëtare të BE të paraqitur në SM përbënin rreth 6% të të paraqiturve në SM.

Në tabelën e mëposhtme paraqitet numri i shtetasve shqiptarë të kthyer, të regjistruar në SM gjatë katër viteve të fundit, sipas shtetit nga janë kthyer.

Tabela 5.5. Shtetasit shqiptarë të paraqitur në SM sipas shtetit nga janë kthyer, 2012 - 2015.

VITI	Viti 2012	Viti 2013	Viti 2014	Viti 2015
SHTETI	%	%	%	%
Greqia	1321 86	963 82 %	679 81	383 73 %
Italia	188 12.2	131 11 %	121 14	113 21 %

² Migracioni i kthimit dhe ri-integrimi në Shqipëri 2013, INSTAT dhe Organizata Ndërkombëtare për Migracionin, 2014.

Vende të tjera të BE	17	1.1	64	5.4 %	21	2.5	15	2.8 %
Vende jo anëtare të BE	10	1	13	1 %	12	2	9	1.7 %

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010-2015. MMSR, SHKP, Tiranë, 2016

Shumica e kthimeve ka ndodhur për shkak të papunësisë në vendin pritës. Një pjesë e kthimeve ka ardhur për shkak të mungesës së dokumentacionit në vendin pritës por kjo nuk zë një vend të madh krahasuar me numrin e kthimeve për shkak të papunësisë. Vihet re së nga viti 2012, deri në vitin 2015 ka ardhur duke u rritur numri i të kthyerve që kthehen për motive të tjera, ndër të cilat edhe investimet.

Tabela 5.6. Shtetas shqiptarë të kthyer të regjistruar në SM sipas shkakut të kthimit për vitet: 2012, 2013, 2014, 2015.

VITI	Viti 2012		Viti 2013		Viti 2014		Viti 2015	
SHKAKU KTHIMIT		%		%		%		%
Papunësia	1348	88 %	1060	91 %	736	88 %	436	83.8 %
Mungesa e dokumentacionit	31	2 %	67	5.1 %	43	5 %	52	10%
Për të investuar	9	1 %	-	-	-	-	2	0.3%
Shkaqe të tjera	-	-	43	3.7 %	55	6.5 %	30	5.7 %

Burimi: Raporti i monitorimit të Planit të Veprimit të Strategjisë për Riintegrimin e Shtetasve Shqiptarë të Kthyer 2010-2015. Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë. Shërbimi Kombëtar i Punësimin.

Pjesa më e madhe e shtetasve shqiptarë të kthyer të paraqitur në sportelet e migracionit i përkasin grup-moshave 25 vjeç deri në 34 vjeç, 35 vjeç deri në 44 vjeç dhe 45 vjeç e më shumë. Kjo mund të lidhet me faktin së këto grup-mosha janë ato kur individi ka formuar familjen dhe kur ai është në kërkim të punës dhe plotësimin të nevojave të tjera për vete dhe familjarët e tij.

Pjesa më e madhe e shtetasve shqiptarë të kthyer të paraqitur pranë SM kanë paraqitur si nevojë gjetjen e një pune, për të cilën kanë marrë këshillim gjatë kësaj periudhe 2,752 shtetas të kthyer. Kërkesa për gjetjen e një pune ka qenë kërkesa kryesore e të kthyerve të paraqitur në sportele në vitet 2012, 2013, 2014 dhe 2015. Ky grup ndiqet nga grupi i shtetasve të kthyer, të cilët kanë kërkuar e marrë informacion për formim profesional, i cili ka ardhur në rritje, sidomos në vitet 2013-14.

Të kthyerve në moshë shkollare trajtohen u krijohen lehtësi për përfshihen në sistemin arsimor. Referuar të dhënave të Ministrisë së Arsimit dhe Sportit, në vitin shkollor 2013-2014 janë regjistruar në arsimin parauniversitar mbi 2,060 fëmijë të kthyer nga emigracioni. Që prej vitit 2010, shpërndan në pikat kufitare si dhe pranë DAR/ZA materiale informuese mbi arsimin e shtetasve shqiptarë të kthyer nga emigracioni.

Në vitin shkollor 2014-2015 (shtator-qershor) emigruan jashtë shtetit, duke u larguar nga institucionet e arsimit parauniversitar, rreth 8542 nxënës. Në fillimin e vitit shkollor 2015- 2016, nga

të larguarit u kthyen dhe u reregjistruan rreth 801 nxënës³.

Nga të dhënat e dërguara nga DAR/ZA për regjistrimet në vitin shkollor 2015-2016, rreth 1800 nxënës të arsimit parauniversitar janë kthyer nga jashtë shtetit dhe janë reregjistruar për të vijuar mësimin në atdhe.

Përveç udhëzimeve të dhëna në fillimin e çdo viti shkollor për riintegrimin në arsim të të kthyerve, MAS me shkresën nr.9242, datë 10.11.2015, drejtuar të gjitha DAR/ZA porosit marrjen e masave "Për regjistrimin dhe trajtimin e nxënësve që kthehen nga emigracioni" ne drejtim te:

- Regjistrimit dhe trajtimit me përparësi i nxënësve të kthyer, duke lehtësuar integrimin e tyre në shkollë dhe në komunitet.
- Hartimit te një plani të posaçëm pune nga njësia e shërbimit psiko-social në DAR/ZA për ofrimin e shërbimeve që ndihmojnë në zhvillimin arsimor, social dhe personal të nxënësve që kthehen nga emigracioni.
- Ofrimin te kurseve falas të gjuhës shqipe për nxënësit që kthehen nga emigracioni.
- Trajtimin me plane individuale mësimore për nxënësit e regjistruar ne institucionet arsimore, me qëllim që të plotësohen detyrimet e programeve lëndore për periudhën kohore të munguar prej tyre.

³ *Burimi: Ministria së Arsimit dhe Sportit, 2015*

6. Integrimi

6.1. Autoritetet Përgjegjëse

Ministria e Brendshme ka përgjegjësinë e përgjithshme në fushën e migracionit dhe integritit por në Shqipëri, nuk ka një sistem të specializuar institucionale për koordinimin e integritit dhe shtetësisë.

Fitimi i shtetësisë shqiptare bëhen me dekret të Presidentit të Republikës por është Ministria e Punëve të Brendshme, autoriteti përgjegjës për zbatimin e politikave dhe procedurave në çështjet që ndërlidhen me shtetësinë e Republikës së Shqipërisë. në këtë kuadër janë strukturat në Policinë e Shtetit dhe Sektori për Shtetësinë në Drejtorinë Juridike dhe Përafrimit të Legjislacionit në Ministrinë e Punëve të Brendshme, që pranojnë aplikimin, kontrollojnë, verifikojnë dhe vendosin për t'ia kaluar këtë kërkesë Presidentit për dekretim.

6.2. Kuadri Politik

Mbështetje për integrimin përveç personave që vijnë nga trevat shqipfolëse, është e nevojshme për emigrantët që vijnë nga vendet e treta të cilët nuk flasin shqip, për përfituesit e mbrojtjes ndërkombëtare (refugjatëve dhe mbrojtjes plotësuese), si dhe të personave pa shtetësi. Shtetasit e huaj që jetojnë në Shqipëri (përfitues të mbrojtjes ndërkombëtare, qytetarët e BE-së, të vendeve të treta) kanë të drejtë për një gamë të gjerë shërbimesh, por këto janë të fragmentuara, në varësi të motivit të qëndrimit. Nuk ka asnjë program kompleks të integritit që vlen për të gjithë të huajt.

Rregullat për fitimin e shtetësisë shqiptare rregullohen nëpërmjet ligjit nr. 8389, datë 5.8.1998 "Për Shtetësinë Shqiptare" i ndryshuar me ligjin nr. 8442, datë 21.1.1999 "Për disa ndryshime në ligjin nr.8389, datë 5.8.1998 "Për Shtetësinë Shqiptare". Pra sikurse mund të shikohet qartë ndryshimet e fundit ligjore kanë ndodhur në vitin 1999.

Në zbatim të dispozitave ligjore që përcaktojnë rregullat dhe kriteret për fitimin, lënien dhe rifitimin e shtetësisë Shqiptare kanë dalë në zbatim disa akte nënligjore të cilat përcaktojnë rregullat, afatet, dokumentet dhe autoritetet kompetente për shqyrtimin e këtyre kërkesave

6.3. Statistika

Vetëm një pjesë e vogël e të huajve rezidentë në Shqipëri kërkojnë shtetësinë shqiptare. Në vitin 2015 kanë fituar shtetësinë 257 persona, shumica e të cilëve bëhen nga shtetas kosovarë dhe turq. Krahasimi i të dhënave të viteve 2012 - 2015 tregon së pas rritjes në vitin 2014, në vitin 2015 ka një ulje të ndjeshme. Në tabelën e mëposhtme jepen të dhënat mbi aplikimet për shtetësi shqiptare gjatë katër viteve të fundit..

Tabela 6.1. Aplikime për marrjen e shtetësisë shqiptare, 2012-2015

	2012	2013	2014	2015
Fitim shtetësie	205	221	553	257
Dhënie shtetësie	-	59	140	3
Njohje shtetësie	-	-	76	20
Rifitim shtetësie	124	64	76	23

Burimi: Drejtoria Juridike dhe e Përafrimit Legjislativ, Tiranë, 2016

7. Migracioni dhe zhvillimi

7.1. Autoritetet Përgjegjëse

Ministria e Brendshme ka përgjegjësinë e përgjithshme në fushën e migracionit dhe Ministria e Punëve të Jashtme është përgjegjëse për komunitetet Shqiptare në vendet fqinje si dhe Diasporës jashtë vendit.

Nisur nga fakti së zhvillimi ekonomik i vendit është i lidhur drejtpërdrejtë me proceset migratore, një sërë ministrish si: Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes; Ministria e Financave; Ministria e Mirëqenies Sociale dhe Rinisë; Ministria e Arsimit dhe Sporteve; etj., sipas fushës së veprimtarisë së tyre përfshijnë hartimin e politikave dhe strategjive të cilat direkt apo indirekt rregullojnë çështje që kanë të bëjnë me migrimin dhe zhvillimin.

7.2. Kuadri Politik

Qëllimi i përbashkët i autoriteteve përgjegjëse në fushën e migracionit dhe zhvillimi të vendit, është krijimi i një klime të favorshme për promovimin dhe tërheqjen e investimeve të huaja dhe nga diaspora. Në këtë kuadër, dërgesat në para të emigrantëve konsiderohen si element përbërës i investimeve të huaja direkte. Gjithashtu, një nga objektivat e qeverisë shqiptare është zhvillimi i zonave të lira ekonomike ose zonave të teknologjisë dhe zhvillimit ekonomik.

Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Turizmit, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, në kuadër të politikave zhvillimore, si dhe Ligjin nr 55/2015 "për Investimet e Strategjike", ka rol mbështetës dhe kontribuues në mënyrë indirekte në fushën e migracionit.

7.3. Statistika

Aktualisht prezenca e investimeve të huaja në Shqipëri nga pikëpamja e origjinës është si më poshtë: i) Investimet nga Greqia zinin vendin e parë, me një stok prej 1.23 miliardë Euro në fund të vitit 2015, me një rritje prej 5% në raport me një vit më parë dhe të përqendruara në fushën e sektorit bankar dhe telekomunikacioneve. ii) Investimet nga Holanda zinin vendin e dytë me një stok prej 688 milionë Euro, me rritje prej 36% në raport me një vit më parë dhe të përqendruara në fushën e energjisë dhe telekomunikacionit; iii) Investimet nga Kanadaja zinin vendin e tretë, me një stok prej 664 milionë Euro, por me rënie prej 8% në raport me një vit më parë dhe të përqendruara në fushën e industrisë nxjerrëse të naftës. iv) Investimet nga Italia zinin vendin e katërt, me një stok prej 544 milionë Euro, me rritje 4% me bazë vjetore dhe të përqendruara në fushën e sektorit bankar dhe industrisë. v) Investimet nga Turqia zinin vendin e pestë, me një stok 451 milionë Euro dhe rritje 9% me bazë vjetore dhe të përqendruara në fushën e telekomunikacionit, sektorit bankar dhe industrisë. Investimet nga Austria zinin vendin e gjashtë, me një stok 387 milionë Euro, me rritje prej 8%, në krahasim me një vit më parë dhe të përqendruara në shërbime financiare (sektori bankar dhe sigurime) dhe energji.

Nga pikëpamja e thithjes së investimeve të huaja direkt, kryesojnë sektorët e mëposhtëm: i) Informacioni dhe komunikacioni të cilët kanë stokun më të lartë të investimeve të huaja direkt, me një vlerë prej 1.23 miliardë Euro milionë Euro në fund të vitit 2015; ii) Sektori i dytë më i rëndësishëm janë aktivitetet financiare dhe të sigurimit, stoku i investimeve të të cilit është 860 milionë Euro; iii) Sektori i tretë është energjia elektrike, gazi, avulli dhe furnizimi me ajër të

kondicionuar, me një stok në vlerën 620 milionë euro.

Për vitin 2015 fluksi i Investimeve Direkt arriti vlerën 890 milionë Euro.

Sipas të dhënave të Bankës së Shqipërisë, për vitin 2015 Shqipëria ka thithur më shumë Investime Direkt krahasuar me një vit më parë, me një rritje prej 2.4%, nga 869 milionë Euro në vitin 2014, në 890 milionë Euro në vitin 2015. ID në vitin 2015 përbënin 11.6% të PPB. Sektori industrial (prodhimi, industria përpunuese dhe nxjerrëse) dhe sektori i energjisë ishin ndër sektorët kryesorë në thithjen e investimeve, me një vlerë prej 567 milionë Euro në fluksin e ID. Disa industri me intensitet punësimi, siç janë industria e veshjeve dhe këpucëve kanë tërhequr një numër projektesh, por me sasi modeste kapitali. Të tjerë sektorë të rëndësishëm janë sektori i transportit dhe i shërbimeve financiare dhe të sigurimit. Kanadaja kryesonte për vitin 2015 me një fluks investimesh prej rreth 228 milionë Euro, e ndjekur nga Holanda me një vlerë prej 172 milionë Euro, Zvicra me 146 milionë Euro dhe Turqia me 85 milionë Euro. Në fund të vitit 2013 u numëruan 3,046 ndërmarrje me pronësi të huaj që ushtrojnë aktivitet ekonomik në Republikën e Shqipërisë, ndërsa në vitin 2014 numërohen 3,478 ndërmarrje aktive. Viti 2015 shënoi një rritje krahasuar me dy vitet e mëparshme, duke numëruar 4,084 ndërmarrje të huaja. Për sa i përket ndërmarrjeve me pronësi të përbashkët (shqiptarë në bashkëpunim me të huaj), numri i tyre për vitin 2013 ishte 1,608, ndërsa për 2014 ishte 1,767 ndërmarrje aktive. Fundi i vitit 2015 numëron 1,855 ndërmarrje aktive me pronësi të huaja e të përbashkëta.

Gjatë viteve 2013-2015 në grupin e ndërmarrjeve të huaja e të përbashkëta vihet re se në 64% të tyre pala e huaj është mbizotëruese ndaj palës shqiptare.

Legjislacioni shqiptar⁴ detyron që regjistrimi i subjekteve në regjistrin tregtar përbën gjithashtu, regjistrimin e njëkohshëm të tyre pranë administratës tatimore, qendrore e vendore, në skemën e sigurimeve shoqërore e shëndetësore dhe pranë inspektoratit të punës. Në vitin 2015 kishim 2,761 subjekte të kategorisë Punëdhënës, 2226 subjekte të kategorisë i vetëpunësuar me punëmarrës, 31921 subjekte të kategorisë i vetëpunësuar i vetëm dhe 53 subjekte të kategorisë i vetëpunësuar me punëmarrës dhe punonjës të papaguar të familjes.⁵ Në vitin 2015 ishin rreth 1058 ndërmarrje me pronarë të huaj, krahasuar me 3,500 ndërmarrje në vitin 2014. Diferenca tregon tendencën në ulje të investimeve nga të huajt. Ndërmarrjet me pronarë apo bashkëpronarë të huaj zënë çdo vit rreth 4 % të ndërmarrjeve në vend. Qarqet e Tiranës (me 931 investitor të huaj dhe të përbashkët) dhe Durrësit (me 169 investitor të huaj dhe të përbashkët) tërheqin shumicën e investitorëve të huaj: rreth 81.2 % e ndërmarrjeve të huaja e të përbashkëta përqendrohet në këto qarqe.

Gjithashtu, investitorët e huaj në qarqet Tiranë, Durrës operojnë kryesisht në këto aktivitete:

- Tregti me shumice dhe pakice – 318 (28.9%)
- Aktivitete profesionale shkencore dhe teknike- 124 (11.27 %)
- Ndërtimi- 83(7.54%)
- Informacion dhe komunikacion- 74(6.72%)
- Industri përpunuese-108 (9.81%)

Rritja reale e PBB është ndër treguesit më të rëndësishëm të llogarive kombëtare. Gjatë vitit 2015 ekonomia shqiptare shënoi një rritje reale prej 2.77 %, ndërsa në vitin 2014, rritja ekonomike ishte 1.83 % në terma real.⁶ PBB për frymë në vitin 2014 arriti në 482 mijë lekë. Ndikimi i rritjes

⁴Ligji Nr. 9723, datë 03.05.2007, "Për Regjistrimin e Biznesit", i ndryshuar, Neni 59, pika 1.

⁵QKB- Qendra Kombëtare e Biznesit, i krijuar në bazë të Ligjit Nr. 131/2015 "Për Qendrën Kombëtare të Biznesit", si rezultat i bashkimit të dy institucioneve, Qendrës Kombëtare të Licencimit dhe Qendrës Kombëtare të Regjistrimit

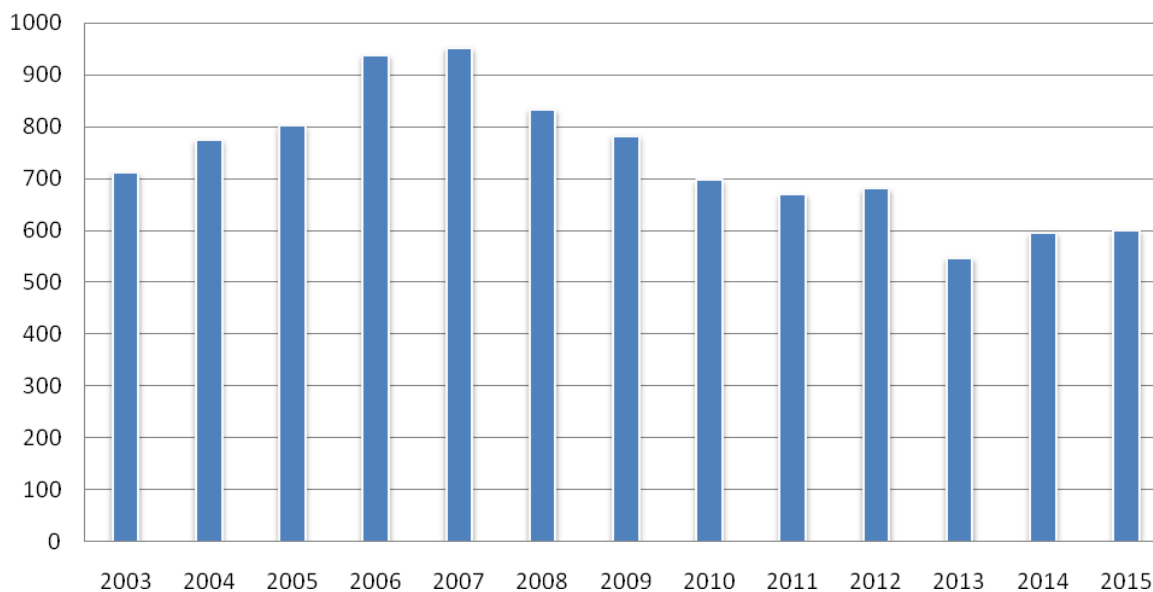
⁶INSTAT, Tiranë, 2016

ekonomike në sistemin e mirëqenies dhe për rrjedhojë, edhe në prodhimin e flukseve migratore, lidhet me kontributin e degëve të ekonomisë në PBB dhe në punësim. Gjatë vitit 2015⁷ kontributi kryesor në rritjen ekonomike erdhi nga shërbimet (46.2%), bujqësia (19.5%), ndërtimi (9.5%) dhe industria (12.9%).⁸ Ndërkohë, kontributi i sektorëve në punësim ishte shpërpjesëtimor, sidomos në rastin e bujqësisë dhe shërbimeve. Shërbime thithin një pjesë të vogël të forcës së punës të formatizuar, ndërkohë që rezultojnë ndër sektorët me informalitet shumë të lartë. Mungesa e vendeve të punës dhe informaliteti në ekonomi dhe në tregun e punës ushqejnë natyrshëm flukset migratore të shqiptarëve.

Diaspora shqiptare përbëhet aktualisht nga pesë grupe kryesore: i) emigrantët ekonomikë; ii) pjestarët e familjeve të emigrantëve ekonomikë; iii) studentët; iv) azilkërkuesit dhe refugjatët; v) fëmijët e pashoqëruar. Grupet më të mëdha të Diasporës përbëhen nga emigrantët ekonomikë, pjesëtarët e familjeve të emigrantëve ekonomikë dhe studentët. Edhe gjatë vitit 2015 vijoi fluksi i azilkërkuesve, sidomos drejt Gjermanisë.

Shqipëria vazhdon të ketë një varësi të lartë nga remitancat. Prej vitit 2007, kur remitancat arritën nivelin më të lartë, 952 milionë Euro, dhe deri në vitin 2013 remitancat erdhën në rënie, duke arritur në këtë vit pikën më të ulët 547 milionë Euro, duke u rritur relativisht gjatë viti 2014 në 595 milionë Euro. Gjatë vitit 2015 ndodhi një rritje e lehtë në 600 milionë Euro.⁹

Figura 7.1. Dinamika e remitancave të emigrantëve shqiptarë, 2003-2015

Burimi: Banka e Shqipërisë 2016

Rënia e remitancave ka ndodhur për shkak të krizës në vendet pritëse, Greqi dhe Itali, por edhe për shkaqe të tjera: faturimi i procesit migrator, mplakja e brezit të parë të emigrantëve, rritja e shpenzimeve për brezin e dytë dhe të tretë të emigrantëve, kristalizim i projekteve migratore, rritja e kostos së shërbimeve publike dhe jetesës në vendet pritëse, modifikimi i sjelljes dhe projekteve individuale e familjare, për shkak të pasigurisë që shkakton kriza financiare etj.

⁷Të dhënat për vitin 2015 bazohen mbi vlerësimet tremujore

⁸INSTAT, Tiranë, 2016

⁹Banka e Shqipërisë

8. Azili dhe Mbrojtja ndërkombëtare

8.1. Autoritetet Përgjegjëse

Ministria e Punëve të Brendshme ka përgjegjësinë kryesore në fushën e migracionit dhe azilit. Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin është përgjegjëse përzgjedhjen e të huajve azilkërkues, regjistrimin, mbledhjen e të dhënave, analizën dhe vlerësimin në lidhje me azilin.

Drejtoria për Azilin është autoriteti për dhënien, heqjen dhe përjashtimin nga e drejta për azil dhe mbrojtje ndërkombëtare ajo është pjesë e strukturës së Ministrisë së Punëve të Brendshme. Kjo Drejtori funksionon **bazuar në Ligjin 121/2014 " Për Azilin në Republikën e Shqipërisë**. Azilkërkuesi, pas paraqitjes së kërkesës për azil, akomodohet në qendrën pritëse për azilkërkuesit. Në këtë qendër akomodohen edhe personat, të cilët i është refuzuar aplikimi për azil, derisa të mbarojnë procedurat e ankimit apo afatet për ushtrimin e tyre. Azilkërkuesi ka të drejtë të qëndrojë në qendrën pritëse gjatë kohëzgjatjes së procedurës për marrjen e statusit të refugjatit. Në qoftë së azilkërkuesi ka mundësi të qëndrojë jashtë qendrës pritëse dhe përballon kushtet minimale të jetesës, Drejtoria e Azilit vendos largimin e azilkërkuesit nga kjo qendër;

8.2. Kuadri Politik

Republika e Shqipërisë, me qëllim të harmonizimit të legjislacionit tonë me Direktivat e BE-së, ka hartuar Ligjin Nr. 121/2014 "Për azilin në Republikën e Shqipërisë" i cili parashikon kushtet dhe procedurat për dhënien dhe heqjen e statusit të **refugjatit**, mbrojtjen plotësuese dhe mbrojtjen e përkohshme në Republikën e Shqipërisë, të drejtat dhe detyrimet e azilkërkuesve, refugjatëve e të personave nën mbrojtje të përkohshme dhe plotësuese, përmbajtjen e statusit të refugjatit dhe mbrojtjes plotësuese, të drejtën për bashkim familjar, si dhe përcaktimin e kushteve për integrimin e refugjatëve e të personave nën mbrojtje plotësuese në Republikën e Shqipërisë.

Po kështu i sanksionuar në ligj është edhe **parimi i moskthimit** sipas të cilit:

1. Republika e Shqipërisë njeh dhe respekton detyrimin e autoriteteve për të mos kthyer a prapësuar, ekstraduar apo larguar jashtë territorit të saj personat që kanë përfutuar apo kërkuar të drejtën e azilit apo të formave të tjera të mbrojtjes për këto raste:
 - a) në një shtet ku jeta apo liria e tyre kërcënohen për shkak të racës, besimit, kombësisë, anëtarësisë në një grup të caktuar shoqëror apo të bindjeve politike;
 - b) në një shtet ku ka arsye të besueshme së azilkërkuesi mund të jetë në rrezik t'i nënshtrohet torturës ose ndëshkimit çnjerëzor e degradues apo çdo trajtimi tjetër të parashikuar në Konventën Evropiane për Mbrojtjen e të Drejtave dhe Lirive Themelore të Njeriut, të interpretuar nga Gjykata Evropiane apo në traktatet/konventat ndërkombëtare ku Republika e Shqipërisë është palë;
 - c) në një shtet ku ka arsye të besueshme së azilkërkuesi mund të jetë në rrezik t'i nënshtrohet zhdukjes me forcë;
 - d) në shtetin e tyre të origjinës, në rast së të huajve u është dhënë një nga format e mbrojtjes, në përputhje me dispozitat e këtij ligji;
 - e) në një shtet të tretë, i cili mund ta kthejë ose ta dërgojë personin në një nga shtetet, sipas përcaktimeve të shkronjave "a", "b" dhe "c", të këtij neni.

2. I huaji, të cilit aplikimi për azil i është refuzuar nga autoriteti përgjegjës për azilin dhe refugjatët, nuk dëbohet apo nuk nxirret jashtë territorit të Republikës së Shqipërisë përpara ushtrimit apo dhënies së mundësive ligjore për ushtrimin e të drejtave procedurale dhe garancive të parashikuara në këtë ligj, me përjashtim të rasteve kur në këtë ligj parashikohet ndryshe.
3. Për rastet përjashtimore, azilkërkuesi mund të kthehet kur:
 - a) ka arsye të bazuara e të arsyetuara në vendim për ta konsideruar si një rrezik për sigurinë kombëtare të Republikës së Shqipërisë;
 - b) është dënuar me vendim të formës së prerë për një krim që dënohet minimalisht me 7 vjet burgim, i cili përbën një rrezik për rendin dhe sigurinë e Republikës së Shqipërisë.

Komisioni Kombëtar për Azilin dhe Refugjatët

Ky ligj parashikon edhe hallkën administrative të ankimit ndaj vendimeve të drejtorisë që përbën një garanci më tepër për azilkërkuesit dhe refugjatët. Në këtë ligj parashikohet se, Komisioni Kombëtar për Azilin dhe Refugjatët është autoriteti i vetëm kompetent vendimmarrës për ankimet kundër vendimeve të autoritetit përgjegjës për azilin dhe refugjatët.

Në vitin 2016 u miratua VKM Nr. 206, datë 16.03.2016 për "Krijimin, Përbërjen, Organizimin dhe funksionimin e Komisionit Kombëtar për Azilin dhe Refugjatët", ky Komision është plotësuar me anëtarët e saj.

Standardet e Pritjes

Ligji Nr. 121/2014 "Për azilin në Republikën e Shqipërisë" është përafuar pjesërisht me Direktivën e Këshillit 2003 /9/KE, datë 27 janar 2003 "Për përcaktimin e standardeve minimale për pritjen e azilkërkuesve". Në këtë kuadër po rikonstruktohet Qendra Kombëtare Pritëse për Azilkërkues, për të siguruar kushte edhe më të mira jetese në drejtim të akomodimit, kushteve të higjienës etj.

8.3. Statistika

Gjatë vitit 2015 ndodhi një rritje e azilkërkuesve në Shqipëri. Nga viti 2014 në vitin 2015, numri i tyre u rrit kryesisht për shkak të shtetasve iraniane të kampit ASHRAF, të ardhur në Shqipëri në kuadër të marrëveshjes qeveritare të cilësuar me status të veçantë humanitar.

Dinamika e të huajve me mbrojtje ndërkombëtare, sipas shtetësisë, pa përfshirë shtetasit nga Irani të kampit ASHRAF, paraqitet në Tabelë:

Tabela 8.1. Të huaj azilkërkues sipas shtetësisë për vitet 2012-2015

Shtetësia/Viti	2012	2013	2014	2015
Kosove	1	-	8	1
Irak	1	-	1	1
Ukrainë	-	-	1	3
Eritrea	-	-	11	7
Iran	-	-	-	1
Sudan	-	-	2	4
Gambia	-	-	3	1
Afrika Jugut	-	-	1	-
Liban	-	-	1	-

Dagestan	-	-	1	-
Somali	-	-	-	1
Gabon	-	-	-	1
Kamerun	-	-	-	2
Maqedoni	-	-	-	2
Azerbaxhan	-	-	5	-
Afganistan	2	-	2	3
Siri	-	18	97	79
Pakistan	1	-	-	-
Jordani	5	-	-	-
Bosnje-Hercegovine	-	1	-	-
Kroaci	-	1	-	-
Mali i zi	-	1	-	-
TOTAL	10	21	133	106

Burimi: Drejtoria për Azilin, Tiranë, 2016

Në tabelë paraqiten të dhëna mbi vendimet e pezullimit të kërkesave sipas shtetësisë.

Tabela 8.2. Vendime pezullimi sipas shtetësisë, 2014-2015

Shtetësia	2014	2015
Armeni	-	1
Kamerun	-	2
Gabon	-	1
Iran	-	1
kosove	-	1
Irak	1	-
Ukrainë	1	-
Eritrea	11	2
Sudan	2	-
Gambia	3	-
Liban	1	-
Azerbaxhan	-	2
Afganistan	2	1
Siri	51	2
TOTAL	73	13

Burimi: Drejtoria për Azilin, Tiranë, 2016

MIRËNJOHJE

Ky raport analitik paraqet një vazhdimësi të procesit të iniciuar në vitin 2007 nga Organizata Ndërkombëtare për Migracionin (IOM) për hartimin e Profilit të parë për Migracionin, për të vijuar më pas me Profilet e Migracionit për vitet 2008, 2009, 2010 dhe 2014 të hartuara nga Qeveria Shqiptare, asistuar nga organizma ndërkombëtare si IOM, ICMPD etj .

Profili Migracionit 2015 u hartua sipas metodologjisë dhe formatit të vendosur nga ICMPD në kuadër të Procesit të Pragës, nën drejtimin e Drejtorisë së Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin (DPKM) në Ministrinë e Punëve të Brendshme (MPB) që bashkëpunoi dhe me organizma të tjera kontribuuese në fushën e migracionit në Shqipëri.

Në këtë kontekst, shprehim mirënjohje për plotësimin e të dhënave, krahasimin me kontekstet bashkëkohore ndërkombëtare dhe përputhjen e plotë të strukturës së tij me standardet e përcaktuara në aktet ligjore dhe nënligjore që normojnë këtë veprimtari, si edhe me kërkesat ndërkombëtare për hartimin dhe botimin e profileve të migracionit, nga përfaqësuesit e institucioneve kontribuues:

MINISTRIA E PUNËVE TË BRENDSHME

Drejtoria e Policisë së Shtetit

Drejtoria e Përgjithshme për Kufirin dhe Migracionin

Drejtoria për Azilin

Drejtoria Antitrafik

MINISTRIA E MIRËQENIES SOCIALE DHE RINISË

Drejtoria e Politikave të Punësimit dhe Migratore

Shërbimi Kombëtar i Punësimit

INSTAT

MINISTRIA E ARSIMIT DHE SPORTIT

BANKA E SHQIPËRISE

QENDRA KOMBËTARE E BIZNESIT

